

Szkodliwe treści, czyli co czyha w Internecie

Internet jest niesamowitym narzędziem. Szczególnie w dobie epidemii koronawirusa umożliwia nam kontakt z najbliższymi, oferuje możliwość pracy zdalnej, dokonywania zakupów, załatwiania spraw w urzędach, ale także kontynuowanie nauki dla naszych dzieci. Często jednak po zakończeniu lekcji (a czasem nawet w ich trakcie) dzieci i młodzież zostają w Internetowym świecie. Niestety oprócz ogromu możliwości, pozytywnych i edukacyjnych materiałów Internet jest pełen szkodliwych treści.

Szkodliwe treści czyli jakie?

Za treści szkodliwe uważa się takie informacje, które mogą mieć negatywny wpływ na rozwój emocjonalny, poznawczy czy społeczny dzieci i młodzieży. Są to przede wszystkim:

- Treści pokazujące przemoc – są to np. zdjęcia, filmy obrazujące przemoc fizyczną i psychiczną, znęcanie się nad zwierzętami;
- Treści promujące szkodliwe zachowania – zalicza się tutaj zachęcanie do samookaleczania się, samobójstw, zażywania substancji aktywnych i innych szkodliwych dla zdrowia zachowań np. restrykcyjne odchudzanie się;
- Treści o charakterze dyskryminacyjnym – wszelkie przekazy promujące stereotypy, wrogość a nawet nienawiść;
- Treści pornograficzne – materiały dostępne bez ostrzeżeń, promowanie dewiacyjnych zachowań seksualnych oraz przedstawianie wykorzystywania dzieci;
- Fake news – fałszywe wiadomości publikowane w celu korzyści np. finansowych, politycznych, świadomie manipulujące i wprowadzające w błąd odbiorców;
- Patostreamy – relacje transmitowane na żywo w Internecie prezentujące zachowania powszechnie uważane za nieakceptowalne np. libacje alkoholowe, przemoc domową, agresywne zachowania.

Wpływ szkodliwych treści na rozwój dzieci i młodzieży

Niebezpieczne treści negatywnie wpływają na przebieg rozwoju emocjonalnego, poznawczego oraz społecznego. To jak silnie mogą oddziaływać na daną osobę zależy od wielu czynników. Wpływa na to nie tylko treść, ale także wiek, sytuacja życiowa, osobowość, środowisko. Ta sama treść może u jednej osoby wywołać jedynie dyskomfort czy oburzenia,

a u innej przyczyni się do większych szkód psychicznych. Dziecko spotykające się w Internecie z przemocą może uczyć się agresywnych postaw wobec innych oraz przejawiać niższą wrażliwość na krzywdę. Obrazy takie mogą także wywoływać lęk i niepokój. Szkodliwe treści sprzyjają demoralizacji oraz wpływają na pojawienie się zachowań ryzykownych i antyspołecznych. Nastolatkwie, którzy wykazują chęć akceptacji i uznania w grupie rówieśniczej mogą powielać zaobserwowane w Internecie zachowania między innymi dla zdobycia popularności. Czas dojrzewania to okres poznawania świata, eksperymentowania, dlatego młodzi ludzie łatwiej podejmują niebezpieczne zachowania, w tym zachowania autodestruktywne. Dużą rolę odgrywają też przekazy z wyidealizowanym wizerunkiem. Bezgraniczna wiara w treści i informacje, brak umiejętności ich weryfikacji może prowadzić do ogólnego pogorszenia nastroju, braku poczucia bezpieczeństwa co wpływa z kolei na budowanie samooceny i wypacza obraz rzeczywistości. Świat będzie odbierany wtedy jako niebezpieczny i niezrozumiały. Szczególnie szkodliwy wpływ na dzieci mają napotykanne w Internecie treści pornograficzne. Prezentują często niewłaściwe a wręcz szkodliwe zachowania, które mogą mieć negatywne skutki np. uzależnienie od pornografii, wykształcenie postawy uprzedmiotowienia drugiej osoby czy podejmowanie seksualnych zachowań ryzykownych. Ponadto treści pornograficzne mogą zaburzać u nastolatków wzorce wyglądu, powodować kompleksy i obniżać samoocenę.

Jak chronić przed szkodliwymi treściami

- Towarzysz dziecku w Internecie – można wspólnie spędzać czas również w Internecie. Zawsze należy jednak pamiętać by proponowane aktywności były dostosowane do wieku i rozwoju dziecka;
- Pamiętaj o zasadach – ustal zasady korzystania z Internetu. Warto zwrócić uwagę na czas jaki spędzi dziecko w sieci i na rodzaj aktywności. Trzeba pamiętać również o rozmowie o tym, czego nie należy publikować w Internecie;
- Zabezpiecz sprzęt – możesz skorzystać z ofert narzędzi kontroli rodzicielskiej. Pamiętaj też by gry komputerowe były dostosowane do wieku;
- Rozmawiaj – pokaż dziecku, że interesujesz się tym jak spędza ono czas w Internecie, co lubi i co go interesuje. Kiedy dziecko będzie ufać rodzicowi opowie również o tym, kiedy spotka się ze szkodliwymi treściami w Internecie. Wtedy nie krytykuj i nie obwiniaj dziecka za to co zobaczyło, bo możesz spowodować, że przy kolejnym zdarzeniu nie powie o tym. Pamiętaj by nie tylko straszyć zagrożeniami w sieci, ale

pokazywać też pozytywną stronę. Ucz także dystansu i krytyki wobec tego co dziecko zobaczy lub przeczyta;

- Reaguj – w przypadku, kiedy dowiesz się, że dziecko miało kontakt z niebezpiecznymi treściami przede wszystkim nie panikuj. Porozmawiaj z nim o tym, dowiedz się w jakich okolicznościach to się stało. Sprawę możesz zgłosić do administratora strony, skorzystać z systemu zgłaszania nadużyć niektórych serwisów np. Youtube czy Facebooka. Możesz też skorzystać z platformy ZgłośTo.

#ZglosTo

Rzecznik Praw Obywatelskich i Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę rozpoczęli kampanię społeczną przeciwko szkodliwym treściom w Internecie. Zachęcają do zgłaszania niepokojących treści, które napotykamy w sieci. Właśnie dla tych, którzy chcą reagować została uruchomiana platforma zgłośto. Na stronie pojawiają się cztery pytania ankietowe. Po ich wypełnieniu system prezentuje najlepszy sposób reakcji np. w formie gotowych formularzy zgłoszenia zdarzenia do prokuratury. Autorzy kampanii zwracają również uwagę na to z jakimi formami szkodliwych treści możemy mieć do czynienia oraz wskazują na ich negatywny wpływ na dzieci i młodzież. Najmłodszy mogą uzyskać poradę jak porozmawiać o tym co napotkały w Internecie z zaufanym dorosłym.

Joanna Kiszka – psycholog

Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górnicy

Źródła

- J. Piechna „szkodliwe treści w Internecie nie akceptuję, reaguję! Poradnik dla rodziców” Warszawa, 2019
- Sz. Wójcik i in. „Patotreści w Internecie. Raport o problemie” Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę we współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Warszawa, 2019
- <https://fdds.pl/zglos-to-wystartowala-kampania-spoeczna-rzecznika-praw-obywatelskich-i-fundacji-dajemy-dzieciom-sile-przeciwko-szkodliwym-tresciom-w-internecie/>